

Ali KARAÖBA
Uşak Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma Ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **T.C. İçişleri Bakanı Sayın Mustafa Çiftçi** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince talep ederim.

28/07/2026

Saygılarımla,

Op. Dr. Ali KARAÖBA
Uşak Milletvekili

Afet ve acil durumlar, engelli yurttaşlarımız açısından mevcut toplumsal eşitsizlikleri büyüten ve kısa sürede hayati sonuçlar doğurabilen süreçlerdir. Görme, işitme, ortopedik, zihinsel, psikososyal veya nörogelişimsel engeli bulunan kişiler; erişilebilir olmayan uyarı sistemleri, bağımsız tahliye güçlüğü, bakım desteğinin kesilmesi, ilaç ve tıbbi cihaz gereksinimi, elektrik bağımlılığı ve erişilemeyen geçici barınma alanları nedeniyle afetlerden orantısız biçimde etkilenebilmektedir. Ne yazık ki Türkiye afet alanında çalışan kurumların engelli bireylerin tahliyesi, erişilebilir iletişimi, bakım ve sağlık hizmetlerinin sürekliliği için bağımsız, kapsamlı, tüm şehirleri içine alan kamuoyuna açık bir engellilik eylem planı paylaşılmamıştır.

AFAD'ın 2 Ekim 2025 tarihli İRAP sayfasına göre 81 ilde yaklaşık 17 bin afet risk azaltma eylemi belirlenmiştir. Bu geniş eylem havuzu içinde engelli bireylerin hangi ölçüde hedef grup olarak tanımlandığı, engelli örgütlerinin planlama ve izleme süreçlerine katılımı, erişilebilir tahliye ve barınma eylemlerinin sayısı kamuoyuna açık toplu verilerle gösterilmemektedir. Planların sayısının artması, engelli yurttaşın somut gereksinimlerinin plana işlendiğini tek başına kanıtlamaz. BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesi, silahlı çatışmalar, insani acil durumlar ve doğal

afetler dahil risk durumlarında engelli bireylerin korunması ve güvenliğinin sağlanması yükümlülüğünü düzenlemektedir. Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi ise riskin anlaşılması, risk yönetişiminin güçlendirilmesi, dayanıklılığa yatırım ve etkili müdahale için hazırlık olmak üzere dört öncelik belirlemektedir. Engelli bireyler bu süreçlerin nesnesi değil, karar alma ve uygulamanın eşit katılımcısı olmalıdır. Afet öncesinde gizliliği korunmuş gönüllü gereksinim kaydı, çoklu ve erişilebilir erken uyarı sistemi, mahalle ve bina bazlı tahliye planı, refakat ve kişisel asistan desteği, erişilebilir toplanma ve barınma alanı, kesintisiz elektrik ve tıbbi cihaz desteği ile ilaç ve diyaliz sürekliliği sağlanmadığında, afet müdahalesi engelli bireyler için eşit işlememektedir. Bu bağlamda,

- 1- Türkiye Afet Müdahale Planı, TARAP, TASİP ve 81 ildeki İRAP belgelerinde engelli bireylere özgü toplam kaç hedef ve eylem bulunmaktadır? Bu eylemlerin illere, afet türlerine ve sorumlu kurumlara göre dağılımı nasıldır?
- 2- Engelli bireylerin afet öncesi gönüllü gereksinim kaydının; kişisel verilerin korunması, açık rıza ve güncellik esaslarıyla oluşturulması için ulusal bir sistem bulunmakta mıdır? Bu sisteme kayıtlı kişi sayısı kaçtır?
- 3- AFAD erken uyarı ve bilgilendirme sistemlerinin SMS, sesli mesaj, işaret dili, altyazı, kolay okunur metin, titreşim ve görsel uyarı bakımından erişilebilirlik standartları nelerdir? Bu standartlar hangi illerde test edilmiştir?
- 4- 2020-2026 yıllarındaki ulusal ve yerel afet tatbikatlarının kaçına engelli bireyler ve engelli örgütleri katılmıştır? Tatbikatlardaki tahliye süresi ve karşılaşılan erişim engelleri nedir?
- 5- Toplanma ve geçici barınma alanlarının kaçında erişilebilir ulaşım, rampa, tuvalet-banyo, yönlendirme, sessiz alan, işaret dili desteği ve kişisel bakım hizmeti bulunmaktadır?
- 6- Elektrikle çalışan solunum cihazı, oksijen konsantratörü, tekerlekli sandalye, iletişim cihazı kullanan kişiler ile düzenli diyaliz veya ilaç gereksinimi bulunan engelli bireyler için kesintisiz enerji ve sağlık hizmeti planı nasıl yürütülmektedir?
- 7- 2020-2026 dönemindeki afetlerde yaşamını yitiren, yaralanan, kaybolan, tahliye edilen ve barınma hizmeti alan engelli birey sayısı kaçtır? Veriler nasıl tutulmaktadır?
- 8- Engelli örgütlerinin afet planlarının hazırlanması, bütçelendirilmesi, tatbikatı ve denetimine sürekli katılımını sağlayacak ulusal bir danışma ve izleme mekanizması kurulacak mıdır? Engellilik kapsayıcı afet risk azaltma ve müdahale faaliyetleri için 2024, 2025 ve 2026 yıllarında ayrılan bütçe ve harcama tutarları nedir?